

dierencoalitie
Samenwerkende
Dierenwelzijnsorganisaties
Nederland

Tweede kamer der Staten-Generaal

Aan de leden van de algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

De Dierencoalitie
t.a.v. Dirk Jan Verdonk
Javastraat 56
2585 AR Den Haag

Betreft: AO Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Geachte Kamerleden,

Op 3 december staat het AO Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) op de agenda. Graag brengen Stichting VIER VOETERS, World Animal Protection en de overige leden van de Dierencoalitie – een samenwerkingsverband van zeventien dierenbeschermingsorganisaties met een gezamenlijke achterban van een half miljoen mensen – het volgende onder uw aandacht.

Blijkens de beleidsbrief 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen loont', is het Kabinet van mening dat ondernemers 'dezelfde normen moeten nastreven in het buitenland als in Nederland' (pagina 16). Daarbij kunnen we aantekenen dat, anders dan bij veel andere MVO-thema's, in het geval van dierenwelzijn die normen vaak bóven het wettelijk minimum liggen omdat zij - veel Kabinetsbeleid is daarop gericht - 'in de markt' tot stand moeten komen via vrijwillige standaarden. Dit om de Nederlandse concurrentiepositie niet te schaden.

Dat onderstreept ten overvloede de noodzaak van het hooghouden van Nederlandse dierenwelzijnsnormen in het buitenland: het helpt bij het creëren van een beter *level playing field*. Helaas gebeurt dit in de praktijk vaak nog niet. Inspanningen blijven niet alleen achter bij Nederlandse normen, maar zelfs bij minimumvereisten die in de wet zijn vastgelegd. Dat geldt voor ondernemers, maar evenzeer voor wat betreft het bedrijvenbeleid van de overheid zelf. Ook dat laatste wringt ten zeerste, zeker gezien de ambitie van Nederland vastgelegd in de Gezamenlijke verklaring van Vught (december 2014). Drie gebieden waarop dit blijkt:

1) Overheidssteun wordt niet integraal gekoppeld aan MVO-voorwaarden

Nog steeds ontbreken dierenwelzijnsvoorwaarden in de verschillende vormen van steun die de overheid aan bedrijven in het buitenland geeft, zijn deze niet helder of ontberen ambitie. Om een voorbeeld te geven, om steun te krijgen via het Dutch Good Growth Fund lijken geen dierenwelzijnsvoorwaarden te gelden – laat staan ambitieuze. Het DGGF verwijst enkel naar MVO-instrumenten waar dierenwelzijn géén onderdeel van is.¹ Ditzelfde lijkt te gelden voor de tender van de Subsidieregeling voor demonstratieprojecten, haalbaarheidsstudies en investeringsvoorbereidingsstudies (DHI).

¹ Zie <http://www.dggf.nl/achtergrond>. Deze instrumenten zijn: de OESO-richtlijnen, de IFC Performance Standards (zie verderop in deze brief) en de FMO-uitsluitingslijst.

Ook in andere MVO-instrumenten ontbreekt dierenwelzijn, is aandacht ervoor niet duidelijk geborgd of blijven ambities achter bij broodnodige normen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de promotie van MVO door handelsmissies en ambassades of voor de poot 'Internationaal Leiderschap' van het Topsectorenbeleid Agri&Food. Rapportage over inspanningen en resultaten op het gebied van dierenwelzijn (en veelal MVO in den brede) mist eveneens. Zowel bij bovengenoemde kanalen als in de jaarlijkse Monitor Bedrijvenbeleid is geen enkele verwijzing te vinden naar de realisatie van dierenwelzijns- of andere MVO-normen.² Zelfs het woord dierenwelzijn komt in de Monitor Bedrijvenbeleid niet één keer voor.

2) Gemankeerde IMVO-convenanten

De ambitie van de IMVO-convenanten lijkt steeds meer te verwateren. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat 'risicosectoren' middels convenanten vastleggen hoe zij risico's en schendingen in hun keten aanpakken. Daar lijkt steeds minder sprake van. Dieptepunt is het convenant waar de bankensector mee bezig is. Dit is versmald tot één thema. Zonder iets af te doen aan het belang van dit thema: dit is een mensenrechtenconvenant, géén IMVO-convenant. Over de zeer aanzienlijke dierenwelzijnsrisico's en -schendingen waar de sector mee te maken heeft, zoals (deels) ook in de KPMG-analyse naar voren gekomen, is geen enkele aandacht, net zomin als voor andere vitale MVO-thema's zoals klimaatverandering. De overheid laat het gebeuren.

Andere sectoren varen niet noodzakelijkerwijs beter. De partijen van het voedingsmiddelenconvenant hebben nog niet aangegeven duidelijke dierenwelzijnsambities op tafel te leggen. Binnen het IMVO convenant textiel waar Stichting VIER VOETERS een bijdrage aan levert, is dierenwelzijn wel een van de negen thema's waar aandacht aan wordt besteed. Wegens dierenwelzijnsschendingen diep in de keten, de ernst en omvang van andere misstanden binnen deze sector en het gebrek aan internationale initiatieven om dierenwelzijnsrisico's te identificeren en mitigeren in de textielketen, zal ook hier het bevorderen van dierenwelzijn binnen productieketens niet optimaal geborgd worden. Andere belangrijke (deel)sectoren zijn nog niet eens serieus begonnen met het convenantentraject.

3) Financiering/kredietverlening aan dieronvriendelijke projecten

Over de financiële ondersteuning en kredietverlening door de overheid blijven vragen rijzen. Verwijzen naar de IFC is daarbij echt onvoldoende. Eerder stelde de minister dat de overheid de internationaal geldende normen voor MVO zoals vastgelegd in de IFC performance standards 'respecteert' en dat dierenwelzijn onderdeel is van deze normen.³ Dit gaat op twee punten verkeerd.

Allereerst is dit onjuist: *dierenwelzijn vormt geen onderdeel van de IFC performance standards, het thema wordt zelfs geen enkele keer in de standaarden genoemd.* De Performance Standard 6 over Biodiversity Conservation and Sustainable Management of Living Natural Resources (2012) vereist slechts dat cliënten die betrokken zijn bij dierlijke productie 'implement sustainable management of such primary production to one or more relevant and credible standards as demonstrated by independent verification or certification'.⁴ Dat de IFC in de praktijk hier invulling aan geeft door ook op dierenwelzijn te letten, laat onverlet dat dit ruimte geeft dierenwelzijn niet mee te nemen, zeker als de

² <http://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/10/monitor-bedrijvenbeleid-2015.pdf>

³ Antwoord van minister Ploumen (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), ontvangen 2 januari 2013. Zie Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 201. Zie ook antwoord bij vraag 85 over de begrotingsbehandeling <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015Z20943&did=2015D42601>

⁴ http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/bff0a28049a790d6b835faa8c6a8312a/PS6_English_2012.pdf?MOD=AJPERES

standaarden door derden worden gebruikt.⁵ Wel is er een IFC Good Practice Note Animal Welfare in Livestock Operations die door Artradius wordt gebruikt ter beoordeling van dierenwelzijn. Hun adviezen zijn echter niet openbaar en derhalve niet te controleren.

Ten tweede is keer op keer gebleken dat de IFC projecten ondersteunt die de dierenwelzijnstoets der kritiek niet kunnen doorstaan en de Nederlandse concurrentiepositie ondermijnen, zoals de financiering van een megaplofkkippenfabriek in de Oekraïne.⁶ Dit is geen wonder, want de IFC hanteert voor buiten de Europese markt de OIE richtlijnen en gaat voor binnen de Europese markt niet verder dan de Europese regelgeving. Vanuit de hierboven aangehaalde Nederlandse visie op MVO en het bewerkstelligen van een hoog level playing field is dit, zeker als het OIE standaarden betreft, ver beneden de maat. Minimumnormen mogen niet verward worden met redelijke ambities. Van een Kabinet dat zo'n belang hecht aan de rol van het bedrijfsleven in duurzame ontwikkeling moeten die ambities leidend zijn en niet de laagste gemene deler.

De Dierencoalitie, en in het bijzonder Stichting VIER VOETERS en World Animal Protection Nederland, roepen daarom op:

- 1) Alle vormen van overheidssteun aan bedrijven te koppelen aan ambitieuze dierenwelzijns- en andere MVO-criteria. Dit dient niet beperkt te blijven tot het bedrijvenbeleid. Interdepartementale afstemming rond MVO, inclusief dierenwelzijn, is daarbij nodig en kan bevorderd worden door bijvoorbeeld een MVO-coördinatiepunt.**
- 2) Ambitie en leiderschap te tonen over de inhoud van de IMVO-convenanten, en daarbij de KPMG-analyse en het SER-advies als uitgangspunten te gebruiken voor het adresseren van noodzakelijke MVO-thema's die in de verschillende convenanten moeten worden afgedekt en voor de voorwaarden waaraan een convenant dient te voldoen.**
- 3) Bij financiële ondersteuning en kredietverlening door de overheid (veel strengere) eisen te stellen aan normen, handhaving, *due diligence* en transparantie ten aanzien van dierenwelzijn.**

Wij hopen dat u deze punten van zorg zult adresseren tijdens het Algemeen Overleg IMVO op 3 december a.s. In geval van vragen zijn wij uiteraard gaarne bereid die te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Stichting VIER VOETERS, World Animal Protection Nederland en de Dierencoalitie,

Dirk-Jan Verdonk,
Voorzitter Dierencoalitie

Tel: 070-3142803 | E: dirkjanverdonk@worldanimalprotection.nl

⁵ Dierenwelzijn is evenmin onderdeel van de IFC Industry Sector Guidelines op het gebied van o.a. pluimvee. Daarin wordt slechts, op een niet verplichtende wijze, verwezen naar de IFC Good Practice Note Animal Welfare in Livestock Operations.

<http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/26baaf004886581fb43ef66a6515bb18/final+-+poultry+production.pdf?mod=ajperes>

⁶ HSI e.a., *International Finance Institutions, Export Credit Agencies and Farm Animal Welfare*

http://www.hsi.org/assets/pdfs/hsi_ifi_report_june_2013.pdf SOMO, *Chicken Run, The business strategies and impact of poultry producer MHP in Ukraine* http://www.somo.nl/publications-nl/Publication_4228-nl/. Merk op dat het dierenwelzijnsbeleid Myronivsky Hliboproduct (MHP)